
KULTURALLIANSEN

INNHold

Hvorfor kartlegge?	3
Kongsberg kommune.....	4
Hovedfunnene i Kongsberg kommune	4
Planer og strategier i Kongsberg kommune	6
Hvordan har vi jobbet med kartleggingen?	7
Aktivitet i rommet fordelt på aktivitet	8
Hvem eier rommene som brukes	9
Når er husene bygd.....	10
Hvor ligger rommene.....	11
Hva brukes lokalene til	13
Størrelse på rommene	14
Tilgjengelighet.....	15
Tilgang på lager.....	16
<u>Bakgrunnsstøy .....</u>	16
Buskerud musikkråds akustikkmålinger i Kongsberg kommune.....	17
Rom og hus som er med i undersøkelsen.....	18
Hvilke lag og foreninger er med i kartleggingen	18
Om Kulturalliansen.....	19
Bilder fra kommunen.....	20

Forsidebilde:
Kongsberg kirke, koret Acta Musicae

Hvorfor kartlegge?

Å ha tilgang til egnede lokaler er den viktigste enkeltfaktoren for å sikre et levende kulturliv over hele landet. Dessverre er dette mangelvare, spesielt for de lokale frivillige kulturorganisasjonene. Selv om mange kommuner har god oversikt over sine kulturlokaler, så er savnet etter en uttømmende og landsomfattende kartlegging stort. Kulturalliansen har derfor, i samarbeid med Norsk musikkråd og Kulturrom, tatt initiativ til å gjennomføre dette. Vi mottar støtte fra Kulturdepartementet og Sparebankstiftelsen til kartleggingen, og har også bred støtte i fylkeskommuner, politikere og – ikke minst – fra kultursektoren og våre egne medlemmer.

Kulturalliansens kartlegging omfatter lokaler som brukes av kulturfrivilligheten i en kommune. Målet med kartleggingen er å gi kommunen et grunnlag for å lage en plan for sine kulturarenaer, og et utgangspunkt for dialog med frivilligheten om tilstand og behov.

Kongsberg kommune inngår allerede i vår første samlerapport med data fra 25 kommuner («Kartlegging av 25 kommuner»). For å kunne sammenligne Kongsberg med relevante tall, oppsummerer vi her hovedfunnene fra samlerapporten:

- De fleste lagene har øving og framføring i kommunale og organisasjonseide bygg
- 76 % av musikk-øvelsene foregår i lokaler som ikke er akustisk egnet for aktiviteten
- Det er for liten kunnskap blant lagene om hvilke akustiske forhold som egner seg til deres aktivitet
- De fleste korpse, samt mange band, øver i skolebygg
- En tredjedel av alle kor øver i kirker, og enda flere holder konsertene sine der
- Grendehus er arena for mange teatre, band og dansere
- 49,2 prosent av lokalene som lagene øver i, er tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne. Flere bygg er tilgjengelig enn det den første pilot-rapporten viste
- Aktivitetene har ikke tilstrekkelig tilgang til lager
- Det er stort behov for oppgradering av organisasjonseide bygg

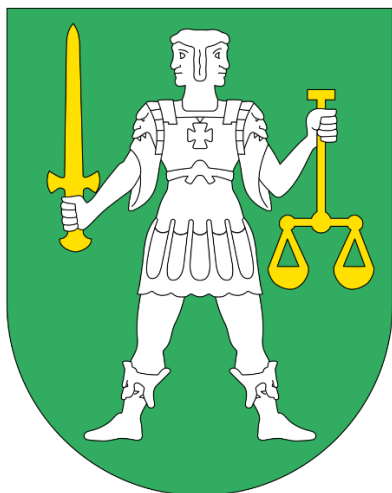
Kongsberg, Vestsida

Foto: Mahlum, Wikimedia Commons CC PD-self File: Kongsberg Vestsida.jpg

Kongsberg kommune

TEKNOLOGIBYEN KONGSBERG

- Vekst gjennom kunnskap og kultur

Hovedfunnene i Kongsberg kommune

I Kongsberg kommune er det kartlagt 12 hus. Mange av disse brukes som øvingslokaler for musikk. Aktivitetene som er kartlagt, er

- 62% musikkrelaterte
- 25% benyttes til husflid & håndverk
- 13% til teater

Tre av lokalene som er kartlagt i vår database, har ikke registrert aktivitet. Det betyr ikke nødvendigvis at det frivillige kulturfeltet *ikke* er i disse lokalene, men at kartleggerne ikke har hatt anledning til å vurdere aktiviteten på stedet.

Tallmaterialet gir oss opplysninger om hustypene. Det er skoler og menighetshus, og mange andre hus som betyr mye for lokalmiljøet.

For eksempel:

- Jondalen husflidslag holder til i Jondalen vevstue, tidligere Løka Skole.
«En gammel skolestue med sjel. Vevstua har i alt 10 vever og et lite husflidsutsalg, Jondalen Husflidslag. Vi har også møter og kurs, hvor vi er opptatt av å ta vare på gamle vevtradisjoner, og ellers har det hyggelig sammen. Mot jul har vi egen julemesse, med julegrantenning og førjulskos. Skolestua Vel drifter for kommunen og gjør mye vedlikehold på dugnad.»
- Kongsberg trekkspillklubb har eget hus med aktivitet minst fire dager i uka, og trenger (pr 2022) å reparere taket.

Kommunen eier 67% av lokalene i vår kartlegging, øvrige eiere er lag/foreninger og Den norske kirke. Eiere av lokalene står som ansvarlig for eventuelle oppgraderinger og utbedringer, og det er derfor viktig å kartlegge det.

Kartleggingen har vurdert 9 hus hvor det foregår organisert, frivillig kulturaktivitet.

Kongsberg kommune definerer selv 93 potensielle kulturarenaer - inkludert skoler – som er åpen for allmenn aktivitet, (Kulturanleggsplanen 4.3), Vedlagte statistikk viser derfor bare en del av bildet, og vi håper kommunen og lokale lag vil bidra til et mer komplett bilde.

Blant hovedfunnene ønsker vi å trekke frem:

Temperatur i lokalet – også utenom skoletid.

Noe kan skyldes at kartleggingen er gjort etter at strømprisene ble høye og huseier kan ha skrudd ned varmen en periode, men dette er likevel verdt å følge opp.

- Åsenteatret øver egenlig i gymsalen på Gamlegrendåsen skole. De liker størrelsen på rommet, men det er ofte kaldt fordi det ikke er nok oppvarming etter skoletid.
«Salen er så kald at Åsenteateret foretrekker å øve i musikkrommet.»
- I Aulaen på Raumyr skole øver Kongsberg Blandede kor. De har god plass og liker seg godt, de har også tilgang til mindre rom når det er behov. MEN – må ofte ringe for å regulere ventilasjon som dempes etter skoletid.
«Forslag til forbedringer: Tidsinnstilling ventilasjonsanlegg.»
- Kongsberg Kantori øver og har konserter i Kongsberg kirke. «Kald kirke»
- Jondalen vevstue: Både Strikkekafeen og Vevstua er kalde.

Tilgjengelighet:

- Jondalen vevstue: «Ingen rullestolinnegang. Rullestolbruker har hatt med egen rampe.» (!)

Akustikk:

- Kongsberg storband/Ung musikk øver i kantina på Industritunet.
«Elendig akustikk. Mye lyd. Dårlig lagerplass. Behov for annet lokale.»
Dette passer med funn i andre kommuner. Vi mener man bør vie lydforholdene større oppmerksomhet ved ombygginger/nybygg.

Vi vet at vår kartlegging ikke gjenspeiler hele kulturlivet i Kongsberg, det kan være/komme spennende aktiviteter i f.eks. Musikkhuset Energimølla og i Vittingen Kulturhus, men vi vet at de tre punktene over går igjen i kulturfrivilligheten, og håper derfor dette kan være et utgangspunkt for videre samarbeid mellom kommunen og kulturfrivilligheten, når man diskuterer hvilke lokaler som skal prioriteres og fremelskes.

Planer og strategier i Kongsberg kommune

Kongsberg kommune presenterer seg selv som en av landets viktige kulturbyer med flere store nasjonale kulturarrangementer og et stort mangfold av lokale kulturaktiviteter. Den har i 2022 en venteliste på 400 personer til kulturskolen, men en visjon og politisk vedtak om å redusere ventelisten med ekstra ressurser. Kommunen fremstår som en aktiv samarbeidspartner for innbyggerne via bl.a. Ungdomsrådet / Ung Kultur.

Kommunens planer for kulturlivet beskrives i hovedsak i deres [Kulturanleggsplan for 2022-2025](#).

Den beskriver kommunens politikk for kulturanlegg, virkemidler og tiltak.

«Kongsberg kommunes politikk for tilgang på kulturbygg- og kulturarenaer skal ha hovedfokus på breddeaktivitet og attraktive hverdagsaktiviteter. Kommunens bygninger skal være åpne og tilrettelagt for lag og foreningsaktiviteter.»

Der leser vi at investeringsbudsjettet for idretts- og nærmiljøanlegg er ca 8.607.000,- kr i 2023, mens budsjettet for kulturanlegg er 550.000,-

Av disse midlene er nesten halvparten knyttet til rehabilitering av Kongsberg Musikkteater.

Kommunen har i tillegg en uprioritert liste over svært mange anlegg for idrett – men det står lite kultur på lista.

Dersom vår erfaring etter kartlegging av 25 kommuner er representativ, virker det derfor som kommunen ikke har nok i planverket som fanger opp behovet for mer egnede kulturarenaer. Vi vil derfor tro kommunen kan ha nytte av å fortsette kartlegging av aktiviteten og brukeropplevelsen i lokalene som kulturfrivilligheten bruker, slik at kommunen kan få bedre bakgrunn for å gjøre prioriteringer i budsjettene for senere år....

Kongsberg Musikkteater er en stor aktør i kommunens kulturliv. I tillegg til profesjonelle/kommersielle konserter flere ganger i uka, er huset et øvingslokale for korps, og en scene for bl.a. Kongsberg teaterlags forestillinger.

Budsjettmessig kan ofte drift/vedlikehold av slike store kulturhus gjøre at behovene til andre hus i lokalmiljøene kommer litt (for) langt ned på lista. I tillegg bør man se om utleieprisene for Kongsberg Musikkteater er hensiktsmessige for å nå sin målsetting om å være en «*attraktiv og levende arena for aktiviteter og arrangementer initiert av lokalt kultur- og samfunnsliv*».

Kommunen skriver selv ([Kulturanleggsplanen punkt 4](#)) at de ikke har oversikt over alle lag og foreninger i en kommune med et «meget stort og mangfoldig lag og foreningsliv».

Samtidig kan man lese ([punkt 7.2.2](#)) at kommunen sender ut informasjon om støtteordninger til lagene i kommunen. Det er mulig man kan gi flere lag og organisasjoner en sjanse for å ta del i de midler som er å søke på innen kulturfeltet dersom man har bedre oversikt over hvilke lokaler som brukes til frivillige organiserte kulturaktiviteter. *Ref punkt 7.4 og 7.5 i [Kulturanleggsplanen](#).*

Det er en god og grundig plan for kulturanleggene, med mange gode intensjoner

«I løpet av planperioden skal kommunen sammen med idrettsråd, musikkråd og teaterråd vurdere muligheter og tiltak for å kunne gi det frivillige foreningsliv gode og egnede lagerfasiliteter for utstyr.»

Men det gjenstår å se om budsjettene framover vil være helt på høyde med intensjonene.

Hvordan har vi jobbet med kartleggingen?

Hovedmålet for prosjektet er å gi kunnskap om lokaler som brukes til kulturformål – hvem som er eier, hvem som bruker dem, og om de er egnet til den bruken de har. Med dette kartleggingsverktøyet skal de viktigste opplysningene om lokalene registreres og settes i sammenheng. I hovedsak er det kulturfrivilligheten selv som gjennomfører kartlegginger, mot et lite dugnads-tilskudd. Vi ser også at fylkeskommunene er interessert, og oppfordrer kommunene til å ta et ansvar, noe flere kommuner også har gjort. Kulturalliansen samarbeider på mange ulike måter for å nå fram på den måten vi best når fram i hver enkelt kommune.

I Kongsberg kommune er det Kongsberg musikkråd i samarbeid med Buskerud musikkråd som har utført kartleggingen våren 2022.

Selve databasen som er opprettet består av kartlegginger av rom, lokaler, arenaer og hus som brukes i kultursammenheng, både til øvelse, undervisning, produksjon, forestillinger og framvisning. Kartleggingen fanger ikke bare opp de mest sentrale opplysninger om lokalene, men også brukernes egne oppfatninger av lys- og lydforhold, lager, ventilasjon og tilgang. Brukerne har i tillegg mulighet til å forklare hva de er spesielt fornøyde eller misfornøyde med.

Hele databasen ligger tilgjengelig på www.database.musikklokaler.no/kultur

Erfaringsmessig er dette innsikt og kunnskap som mange kommuner er interesserte i, siden de gjerne får spørsmål fra ulike aktører om tilgang til lokaler. Kommunene har også et ansvar for å sørge for at det er en likebehandling mellom ulike frivillige aktører når det kommer til anlegg og lokaler. Da trengs det kunnskap om hvem aktørene er, hvilke behov de har, og hva som eventuelt er utfordringene med tilgang og egnethet.

Vi anbefaler også at man går inn i den nye databasen Kulturlokaler.no. Der finner du råd og veiledninger om utbedring av eksisterende lokaler og bygging av nye kulturbygg, med sjekklister for rom til ulike typer bruk.

Kulturalliansen takker for god innsats, og ønsker lykke til med videre godt arbeid.

Oslo, august 2023

Marianne Ween

Daglig leder

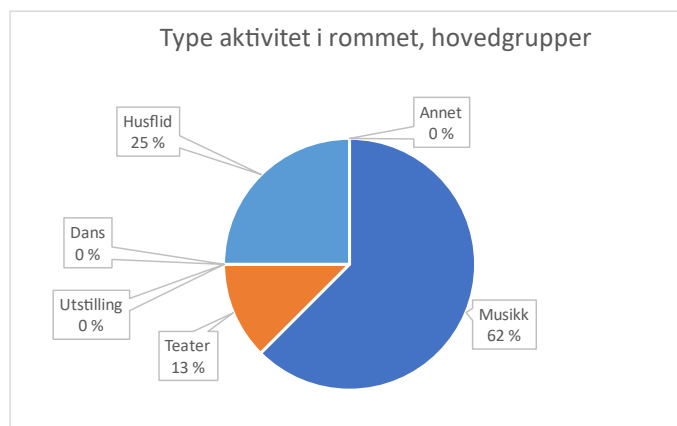
Åse Nilsen / Marie Hustad

prosjektmedarbeidere

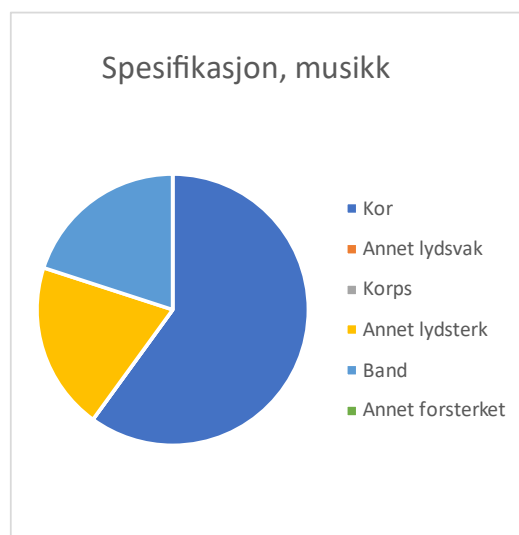
Aktivitet i rommet fordelt på aktivitet

Antall rom som brukes av hver kultursjanger

Type aktivitet	Antall
Musikk	5
Teater	1
Dans	0
Utstilling	0
Husflid	2
Annet	0
Sum	8

Type aktivitet, musikk	Antall
or	3
Annet lydsvak	0
Korps	0
Annet lydsterk	1
Band	1
Annet forsterket	0
Sum	5

Lydsvak musikk (Akustisk lydsvak musikk):

Musikk som framføres med primært lydsvake instrumenter eller sang. Typiske grupper er sangkor, vokalensembler, visegrupper, strykeorkester og grupper med strengeinstrumenter (for eksempel gitar) uten forsterking.

Forsterket musikk: Forsterket musikk omfatter all musikk som formidles via forsterker- eller PA-anlegg, dvs. pop- og rockeband (inkl. elektronika), jazzband, vokalgrupper, storband samt musikaler eller lignende, der lyd hovedsakelig spres gjennom forsterkeranlegg.

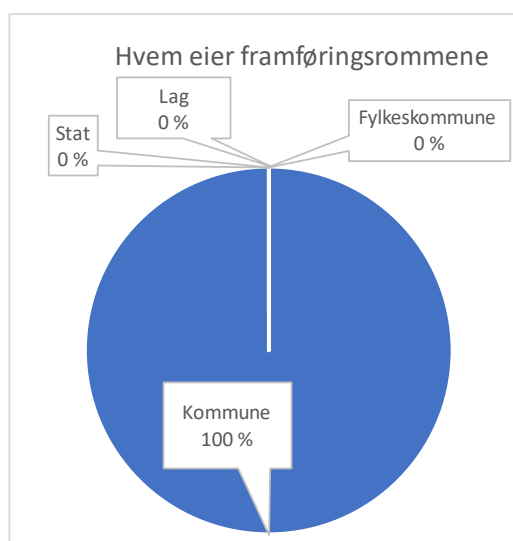
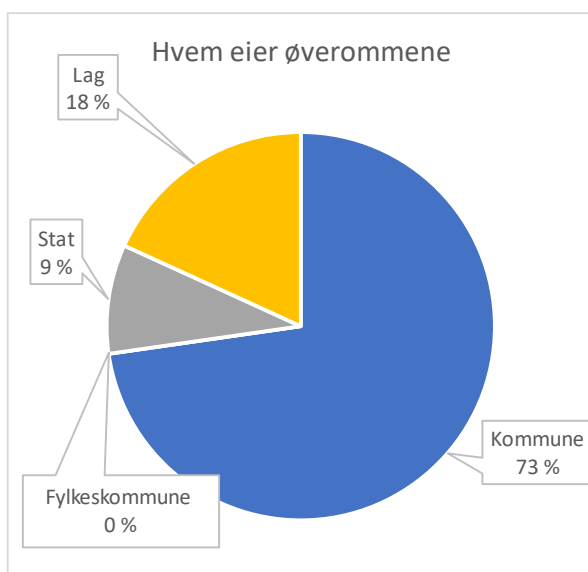
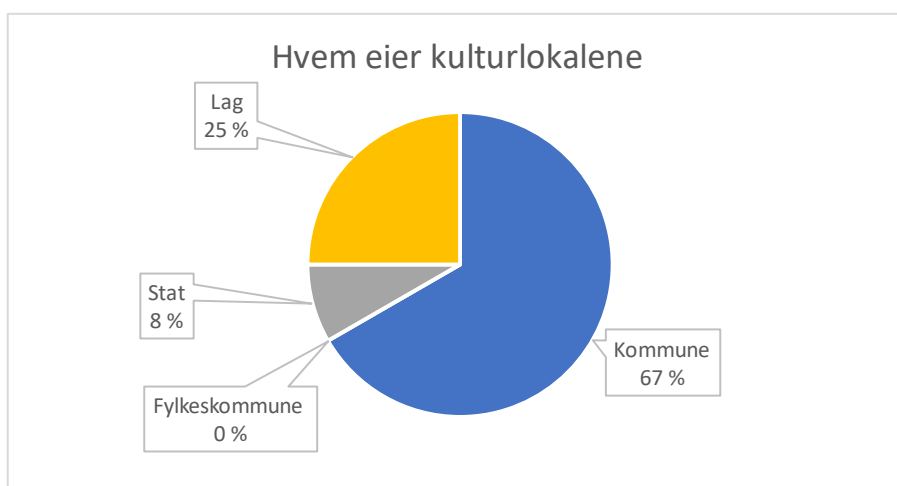
Lydsterk musikk (Akustisk lydsterk musikk):

Musikk som framføres med akustiske instrumentere som produserer kraftig lyd. Typiske grupper er brassband, janitsjarkorps, storband og symfoniorkester med blåsergruppe. Slagverk og operasang går inn i denne kategorien.» Kilde: Norsk musikkråd

Hvem eier rommene som brukes

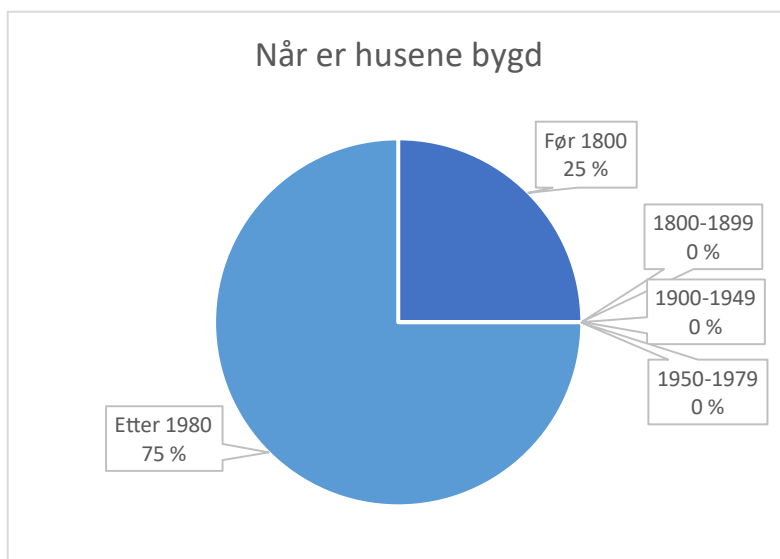
Eiertype	Rom	Aktivitet øving	Aktivitet framføring
Kommune	8	8	1
Fylkeskommune	0	0	0
Stat	1	1	0
Lag	3	2	0
SUM	12	11	1

Eierskap til husene er interessant fordi det sier noe om hvem som har ansvar for – og mulighet til – å forbedre standard og å tilpasse lokalene bedre til ulike kulturaktiviteter. Det sier også noe om hvilke tilskudd som kan være aktuelt å søke for å få til forbedringer.

Når er husene bygd

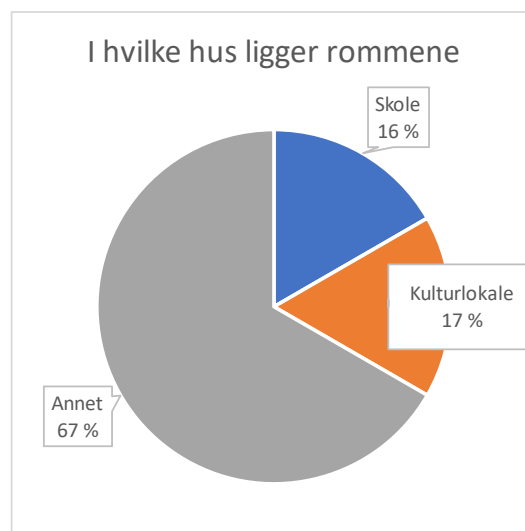
Byggeår	Antall
Før 1800	1
1800-1899	0
1900-1949	0
1950-1979	0
Etter 1980	3
Sum	4

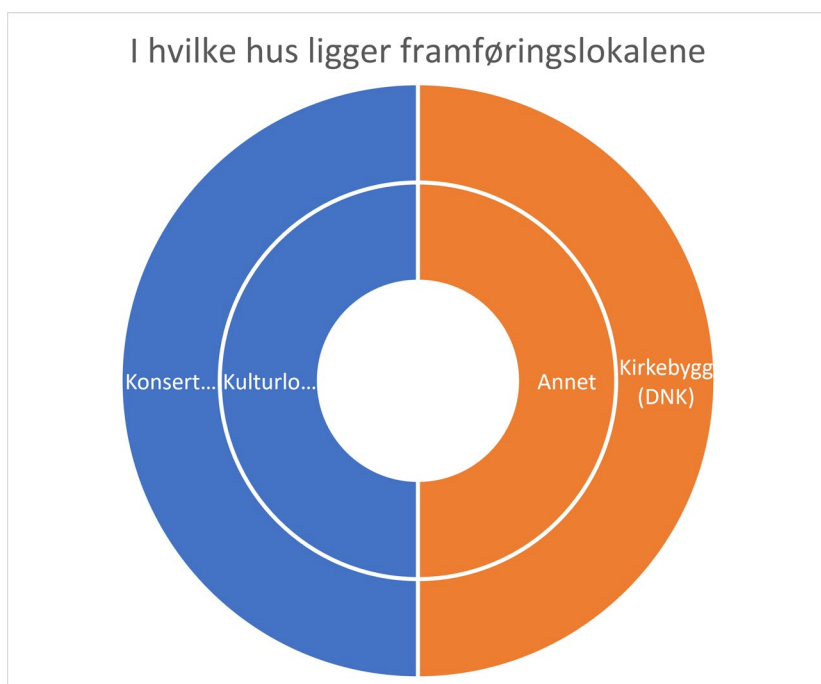
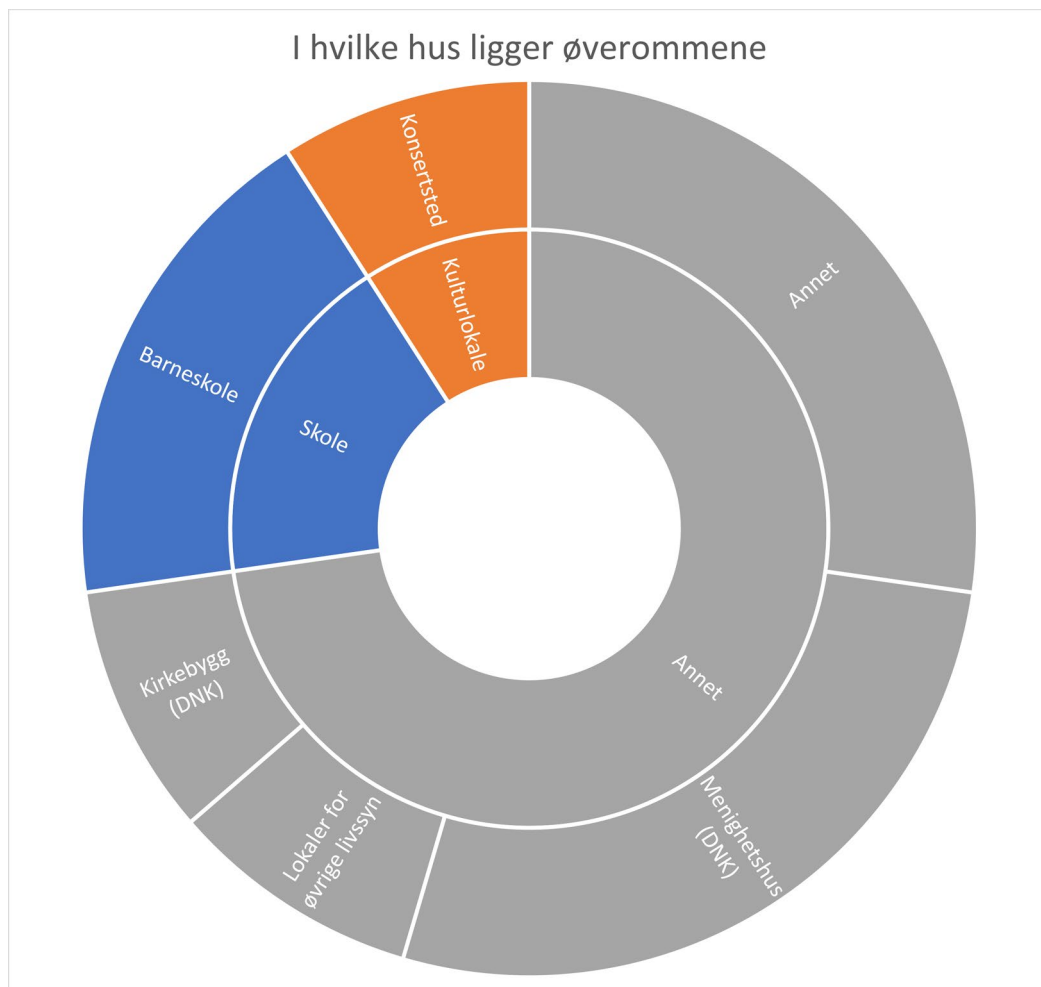
Byggeår er interessant fordi nye regler for sikkerhet, HMS og tilgjengelighet kan føre til påkrevde utbedringer i tillegg til utfordringene med å gjøre lokalene bedre egnet for den aktiviteten som foregår – eller kan foregå – i rommene. Byggeår er kun oppgitt for noen få av byggene i vår undersøkelse.

Hvor ligger rommene

Type hus	Antall rom
Skole	2
Kulturlokale	2
Annet	8
Sum	12

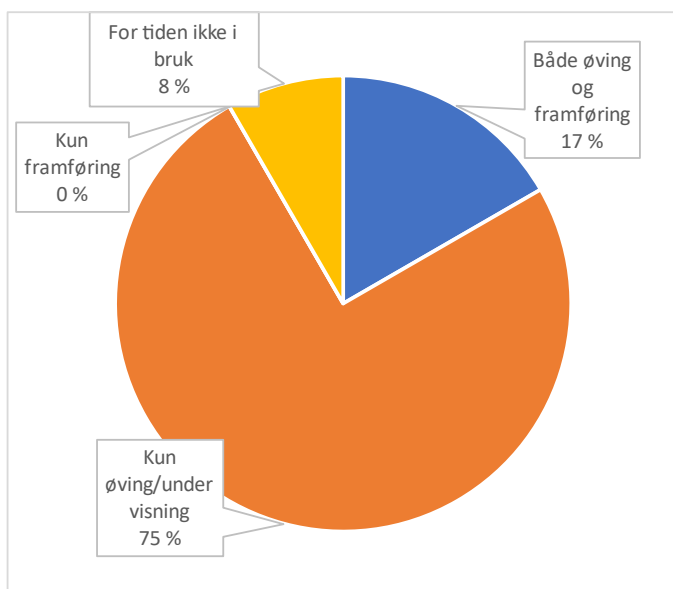
Hustype	Undertype	Øving	Framføring
Skole	Barneskole	2	0
Skole	Ungdomsskole	0	0
Skole	BU-skole	0	0
Skole	Videregående	0	0
Skole	Høyskole	0	0
Kulturskole	Kulturskole	0	0
Kulturlokale	Samfunns- /ungdomshus	0	0
Kulturlokale	Kulturhus	0	0
Kulturlokale	Fritidsklubb	0	0
Kulturlokale	Konsertsted	1	1
Kulturlokale	Bibliotek	0	0
Kulturlokale	Galleri	0	0
Kulturlokale	Museum	0	0
Annet	Idrettslokale	0	0
Annet	Bar/restaurant/ selskapslokale	0	0
Annet	Kirkebygg (DNK)	1	1
Annet	Menighetshus (DNK)	3	0
Annet	Lokaler for øvrige livssyn	1	0
Annet	Eldresenter/sykehjem	0	0
Annet	Barnehage	0	0
Annet	Annet	3	0
Sum		11	2

Hva brukes lokalene til

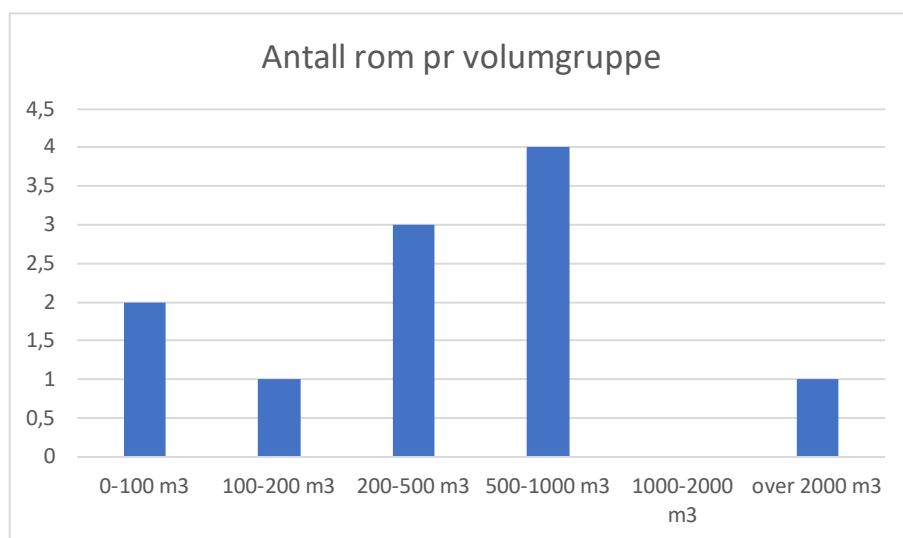
Rommene brukes til

Både øving og framføring	2
Kun øving/undervisning	9
Kun framføring	0
For tiden ikke i bruk	1
Sum	12

Størrelse på rommene

Romstørrelse	Antall
0-100 m ³	2
100-200 m ³	1
200-500 m ³	3
500-1000 m ³	4
1000-2000 m ³	0
over 2000 m ³	1

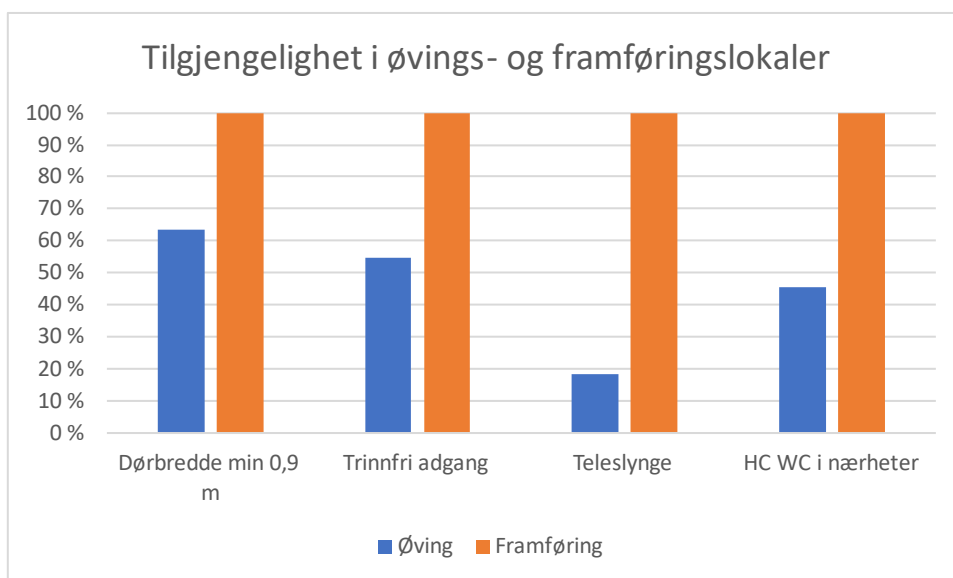
Rommets størrelse, forholdet mellom lengde og bredde, samt rommets takhøyde, er svært viktig for akustikken og hvor mange utøvere/publikum som rommet er egnet for. Øver og framfører man i lokaler som ikke har tilstrekkelig størrelse og akustikk kan det føre til dårligere trivsel og dårligere kunstnerisk resultat, og kan i alvorlige tilfeller også medføre helseskader som tinnitus og hodepine.

Et vanlig klasserom er ofte ca 80 m³ og har takhøyde på ca 2,7 m - dvs et volum på ca 220 m³. Gymsaler (eldre type) har ofte mål på ca 10m x 20 m med 5 m takhøyde - dvs ca 1000 m³. Mange aktiviteter trenger store rom til sin aktivitet, f.eks. skolekorps med 35 medlemmer har behov for ca 1.500 m³.

Informasjon om krav til rom som brukes til ulike musikk-aktiviteter finner du her: [Kunnskap og veiledning om initiering, etablering, utbedring og drift av musikklokaler – Musikklokaler](#)

Tilgjengelighet

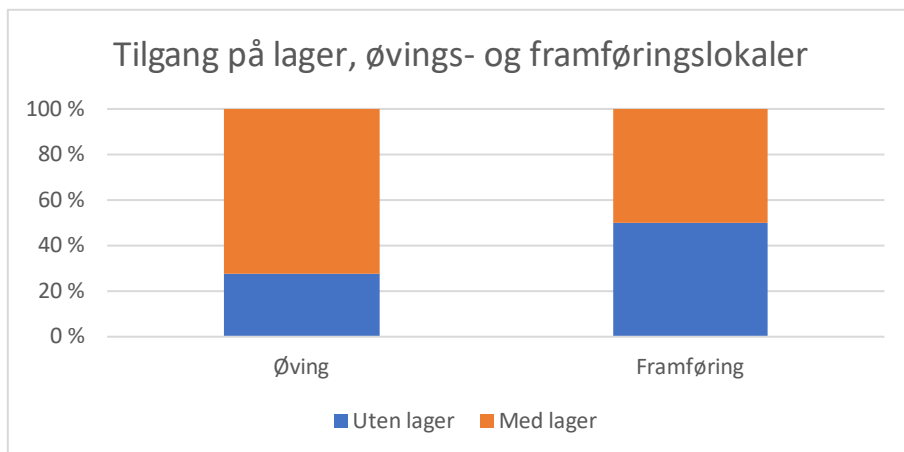
Type	Øving	Øving	Framføring	Framføring
Dørbredde min 0,9 m	7	64 %	2	100 %
Trinnfri adgang	6	55 %	2	100 %
Teleslynge	2	18 %	2	100 %
HC WC i nærheter	5	45 %	2	100 %
Alle øverom	11		2	

Økede krav til tilgjengelighet gjør at dette må planlegges inn om man skal gjøre endringer i rommene.

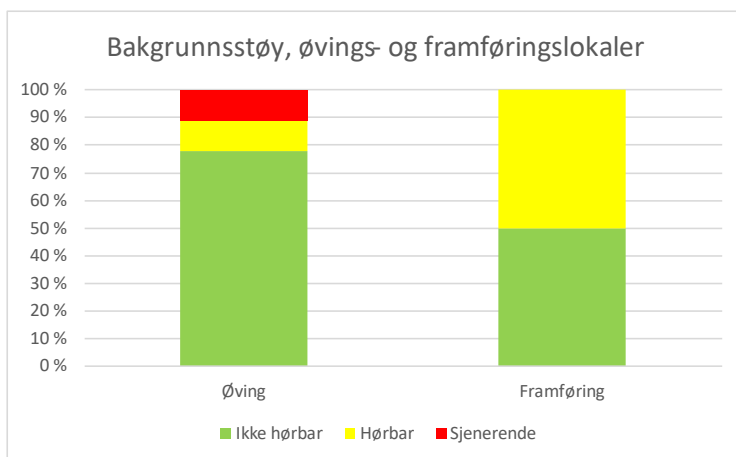
Tilgang på lager

	Øving	Øving	Framføring	Framføring
Uten lager	3	27 %	1	50 %
Med lager	8	73 %	1	50 %
Sum	11		2	

BAKGRUNNSSTØY

	Øving	Øving	Framføring	Framføring
Ikke hørbar	7	78 %	1	50 %
Hørbar	1	11 %	1	50 %
Sjenerende	1	11 %	0	0 %
Sum	9		2	

Buskerud musikkråds akustikkmålinger i Kongsberg kommune

Det ligger en akustikkmåling for Raumyr skole på nettsidene til Norsk musikkråd, www.musikklokaler.no. Musikkrådet har også gjort akustikkmålinger i enkelte andre lokaler.

Raumyr skole, aula

rapport dato 12.12.2016

Buskerud musikkråd har på oppdrag fra Kongsberg musikkråd målt Aulaen på Raumyr skole. Hensikten med målingene har vært å kartlegge hva slags musikk lokalet egner seg til.

Rommets volum er på 2900 m³.

Gjennomsnittlig etterklangstid i rommet er 1,05 sekunder.

Bakgrunnsstøyen i rommet er 38 dBA.

Hovedkonklusjon

Volummessig egner rommet seg til store ensembler, kor og korps. Takhøyden på 7,2 meter på det høyeste er akseptabelt for alle lydgrupper.

Etterklangen i rommet gjør rommet egnet til forsterket musikk.

Rommets bakgrunnsstøy er for sterk til at den er akseptabel. Det er anbefalt at bakgrunnsstøyen er på under 30 dB. Skolen var i bruk på måletidspunktet, så det kan ha påvirket noen av bakgrunnsstøymålingene.

Rom og hus som er med i undersøkelsen

Følgende hus og rom er med i kartleggingen:

Hus	Rom
Kongsberg Musikkteater	Musikkteateret
Kongsberg Bibelsenter	Kirkerom
Gamlegrendåsen Skole	Gymsal
Raumyr Skole	Aula
Jondalen Husflidslags Vevstue	Strikkestua
Jondalen Husflidslags Vevstue	Vevstua
Kongsberg Kirke	Kongsberg Kirke
Kongsberg Menighetssenter	Storsalen
Kongsberg Menighetssenter	Lillesalen
Kongsberg Menighetssenter	Aktivitetsrommet
Kongsberg Trekkspillklubb	Klubbhus Kongsberg Trekkspillklubb. Sal
Industritunet	Kantina, Industritunet

Hvilke lag og foreninger er med i kartleggingen

Lag og foreninger

Åsenteateret
 Kongsberg Blandede Kor
 Jondalen Husflidslag
 Jondalen Husflidslag
 Kongsberg Kantori.
 Kongsberg Kirkes Barnekor og Sing-It
 Kongsberg Trekkspillklubb
 Kongsberg Storband/Ung Musikk

Om Kulturalliansen

Kulturalliansen er en paraply for frivillige kulturorganisasjoner, stiftet 5. september 2016.

Kulturalliansen vil:

- Styrke det frivillige, organiserte kulturlivets posisjon og rammevilkår i samfunnet.
- Levere faktabaserte råd og innspill til medlemmer, politikere, departement og kommuner for å oppnå dette.

Vi er:

- Felles talerør for det organiserte, frivillige kulturlivet
- Møteplass for organisasjonene
- Kompetansebase for faktabaserte analyser om rammevilkår og behov for det frivillige kulturlivet

Våre medlemmer:

- Vi har 35 medlemsorganisasjoner fra Kulturvernforbundet til Norges Musikkorps forbund, fra teater til kor til Dissimilis, til husflid og slektsforskning.

Kulturalliansen støttes av Kulturdepartementet og Sparebankstiftelsen.

Bilder fra kommunen

Strikkestua, Jondalen Husflidslags Vevstue

Inngang, Jondalen Husflidslags Vevstue/Kongsberg menighetsstue, Storsalen

Kongsberg trekkspillklubb, salen/Kongsberg Musikkteater

Kulturalliansen: Kulturlokaler i Nes kommune

KULTURALLIANSEN

Kulturalliansen, Øvre Slottsgate 2b, 0157 Oslo, kultur@kulturalliansen.no
www.kulturalliansen.no